

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai – Izmantot vienotā tirgus priekšrocības, veicinot ciešu administratīvo sadarbību”

COM(2008) 703 galīgā redakcija

(2010/C 128/19)

Ziņotājs: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

Eiropas Komisija saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 262. pantu 2008. gada 6. novembrī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Izmantot vienotā tirgus priekšrocības, veicinot ciešu administratīvo sadarbību”.

COM(2008) 703 galīgā redakcija

Par dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa Komitejas atzinumu pieņēma 2009. gada 9. septembrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 457. plenārajā sesijā, kas notika 2009. gada 4. un 5. novembrī (5. novembra sēdē) ar 128 balsīm par un 2 atturoties, ir pieņēmusi šādu atzinumu.

1. Secinājumi.

1.1. EESK atbalsta decentralizētāku un uz tīklu izmantošanu balstītu pieeju pārrobežu sadarbībai, kas pieņemta vienotā tirgus vajadzībām un kas attieksies uz Iekšējā tirgus informācijas sistēmu (turpmāk — IMI). EESK uzskata, ka sistēma palīdzēs efektīvi pildīt vienotā tirgus noteikumus un veikt attiecīgus pasākumus, lai risinātu iedzīvotāju un uzņēmumu problēmas.

1.2. Organizētas pilsoniskās sabiedrības organizācijas var aktīvi un pamanāmi rīkoties, lai nodrošinātu IMI darbību attiecīgajās dalībvalstīs. Tās arī var palīdzēt izplatīt informāciju par tās pastāvēšanu un darbību.

1.3. Tā kā ar IMI sistēmas starpniecību tiks noteikti valstīs esošie šķēršļi Pakalpojumu direktīvas un Direktīvas par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu sekmīgai īstenošanai un tā kā, iespējams, to piemēros arī citās nozarēs, būtu vēlams, lai Komisija paredzētu konkrētu brīdināšanas sistēmu un/vai sankcijas, lai novērstu minētos šķēršļus.

1.4. Tik lielā mērā, cik datu pārraide IMI sistēmā ir pakļauta Kopienas tiesībās noteiktajai personas datu privātuma aizsardzības sistēmai, EESK ierosina sniegt attiecīgo informāciju ieinteresētajām personām, lai varētu īstenot šajā sistēmā noteiktās piekļuves tiesības saskaņā ar Tiesas praksi.

2. Ievads.

2.1. Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 10. pantā ir noteikts vispārējs “Kopienas lojalitātes princips” starp dalībvalstīm un

Kopienu. Saskaņā ar minēto principu, kuru ir plaši iztīrījusi EKT ⁽¹⁾, dalībvalstīm:

— jāpieņem visi tiesību akti, kas vajadzīgi, lai īstenotu Kopienas tiesību aktus un noteikumus;

— dalībvalstīm jāsadarbojas savstarpēji un ar Kopienu, lai saņemtu Līgumā un sekundārajos tiesību aktos izvirzītos mērķus.

2.2. Līdz šim dalībvalstu un Kopienas administratīvā sadarbība veikta tādās konkrētās jomās kā nodokļi ⁽²⁾ (centrālās iestādes iecelšana katrā dalībvalstī un dalībvalstu pienākums sniegt savstarpēju palīdzību), muita, konkurence (valsts iestāžu tīkls), vai arī, piemēram, patvēruma un imigrācijas politika un ārpolitika (AR-GO programma 2002).

2.3. EESK ir izstrādājusi pašiniciatīvas atzinumu par valstu un Kopienas iestāžu administratīvo sadarbību ⁽³⁾, kurā tā secināja, ka skaidri noteikti un efektīvi politiski un valsts procesi, kā arī tiesību aktu uzlabošana, piemērošana un ievērošana ir Kopienas labas pārvaldības neatņemami elementi.

⁽¹⁾ Lieta C-392/02, 2005. gada 15. novembra spriedums un ģenerāladvokāta Geelhoed kga secinājumi.

⁽²⁾ OV L 264, 15.10.2003.

⁽³⁾ OV C 325, 30.12.2006.

2.4. Ar 2004. gada 21. aprīļa Lēmumu 2004/387/EK ⁽⁴⁾ ir izveidota programma Eiropas elektroniskās pārvaldības pakalpojumu savietojamības nodrošināšanai valsts pārvaldes iestādēm, Kopienas iestādēm, citām iestādēm, uzņēmumiem un Eiropas pilsoņiem (IDABC programma). Lēmumā paredzēts īstenot tā sauktos vispārējas intereses projektus un horizontālus pasākumus, par kuru īstenošanu atbildību uzņemsies Kopiena proporcionāli tās interesēm (10. pants).

2.5. Dalībvalstu pārstāvji Iekšējā tirgus padomdevēja komitejā 2006. gada 17. martā apstiprināja vispārēju IMI sistēmas ieviešanas un attīstības plānu, kura mērķis ir uzlabot saziņu starp dalībvalstu pārvaldes iestādēm. Komisijas Lēmumā 2008/49/EK ⁽⁵⁾ par personas datu aizsardzību, izmantojot iekšējā tirgus informācijas sistēmu, minētā sistēma ir atzīta par vispārējo interešu projektu IDABC izpratnē.

2.6. IMI ir izveidota kā rīks, kas iekšējā tirgū atvieglotu to tiesību aktu piemērošanu, kas paredz informācijas apmaiņu starp dalībvalstu iestādēm.

3. Komisijas paziņojums.

3.1. Tā kā nav pietiekama uzticēšanās tiesiskajam regulējumam un citās dalībvalstīs veiktajai uzraudzībai, ir palielinājies noteikumu skaits un dubultojusies pārrobežu darījumu kontrole. Pašreiz tā ir viena no lielākajām problēmām vienotā tirgus netraucētai darbībai, tādēļ dalībvalstu pārvaldes iestādēm ir cieši jāsadarbjas un jārada savstarpēja uzticēšanās to sistēmām.

3.1.1. IMI sistēma ļaus dalībvalstīm pildīt juridiskās saistības informācijas apmaiņas jomā. Tā arī ļaus radīt jaunus administratīvās sadarbības veidus, kas nebūtu īstenojami bez elektroniskās informācijas sistēmas atbalsta.

3.2. IMI sistēma nodrošina dalībvalstu kompetentajām iestādēm vienkāršu rīku, lai atrastu iestādes citās dalībvalstīs un nosūtītu tām informācijas pieprasījumus, izmantojot strukturētu jautājumu kopumu, kas balstīts uz konkrētām ES tiesību aktu jomām.

3.2.1. IMI ir veidota kā efektīvs līdzeklis, lai samazinātu vienības izmaksas par dalībvalstu saziņu, kas nepieciešama, lai pienācīgi piemērotu tiesību aktus iekšējā tirgus jomā. Tomēr valda uzskats, ka ir lietderīgi sākt pielietot sistēmu divās konkrētās jomās: attiecībā uz jau uzsāktu profesionālās kvalifikācijas atzīšanu un Pakalpojumu direktīvu. Šajās divās jomās gūto pieredzi varēs vēlāk izmantot arī citās nozarēs, kurām ir svarīga nozīme iekšējā tirgus darbībā.

3.2.2. Tādējādi IMI veicinās uzticēšanos, kas nepieciešama, lai nodrošinātu vienotā tirgus netraucētu darbību un pilnībā izmantotu tā sniegtās priekšrocības.

3.3. IMI ir daudzvalodu rīks, ko paredzēts lietot 27 ES dalībvalstīs un 23 oficiālajās valodās, taču to piemēros visās 30 EEZ valstīs. Daudzvalodība ir bagātināšanās avots. Izmantojot jaunās tehnoloģijas, ko papildina cilvēka veiktie un automātiskās tulkošanas pakalpojumi, IMI ir labs piemērs tam, kādus konkrētus pasākumus ES var veikt, lai pēc iespējas mazinātu minētās grūtības un uzlabotu nepietiekamo saziņu starp valsts pārvaldes iestādēm Eiropā.

3.4. Vienotā tirgus pārvaldības modernizēšanas kontekstā IMI veicinās efektīvāku, decentralizētu un uz tīklu izmantošanu balstītu pieeju pārrobežu sadarbībai.

3.5. IMI ļauj dalībvalstīm sadarboties daudz efektīvāk, lai piemērotu tiesību aktus iekšējā tirgus jomā, sniedz palīdzību kompetentajām iestādēm, ļaujot tām pārvarēt nopietnas praktiskas grūtības saziņā, piemēram, valodas atšķirības un citās dalībvalstīs skaidri noteiktu partneru trūkums. Tās mērķis ir palielināt dalībvalstu sadarbības efektivitāti ikdienā.

3.6. IMI sistēmas izstrāde balstās uz trim pamatprincipiem:

— IMI sistēma neuzliek dalībvalstīm jaunas administratīvās sadarbības saistības papildus tām, kas ir noteiktas tiesību aktos iekšējā tirgus jomā;

— tā ir pietiekami elastīga, lai to pielāgotu dažādām pārvaldes struktūrām un kultūrām Eiropā;

— tā ir vienota sistēma, kas balstās uz atkārtoti lietojamiem struktūras elementiem. IMI sistēma ir izveidota, lai apkopotu dažādus tiesību aktus iekšējā tirgus jomā, un tādējādi tas ļaus novērst informācijas sistēmu izplatīšanos.

3.7. Komisijas paziņojumā ir pamatoti uzsvērti IMI sistēmas nozīme personas datu aizsardzībā, jo tajā ir pilnīgi jāievēro minētajā jomā paredzētie noteikumi, it īpaši Direktīva 95/46/EK un Regula(EK) Nr. 45/2001.

3.7.1. Turklāt piekļuve IMI sistēmas pārvaldītajai informācijai ir tikai valsts iestādēm un organizācijām, kas atzītas par "kompetentajām iestādēm" direktīvās, uz kurām pašlaik attiecas sistēma.

3.8. Visbeidzot Komisija uzskata, ka ir jāpalielina investīcijas apmācībā un informatīvos pasākumos, lai sasniegtu vēlamās rezultātus. Komisija vajadzības gadījumā izskatīs dažādas iespējas un izvērtēs izglītības un apmaiņas programmu.

⁽⁴⁾ OV L 181, 18.5.2004.

⁽⁵⁾ OV L 13, 16.1.2008.

3.9. Komisija 2009. gada 29. jūnijā publicētajā Ieteikumā par pasākumiem vienotā tirgus darbības uzlabošanai ⁽⁶⁾ uzskata, ka svarīga nozīme ir koordinētai rīcībai un sadarbībai — Komisijas un dalībvalstu partnerībā — ar kopīgu mērķi uzlabot vienotā tirgus noteikumu transponēšanu, piemērošanu un izpildi. Tas nozīmē, ka dalībvalstīm jāuzņemas kopīga atbildība un līdz ar to arī proaktīvāk jāiesaistās vienotā tirgus pārvaldībā.

4. Vispārīgas piezīmes.

4.1. Decentralizētāka un uz tīkla izmantošanu balstīta pieeja pārrobežu sadarbībai, kas būs saistīta ar IMI ieviešanu, nostiprinās iedzīvotāju, iestāžu un uzņēmumu tiesības uz labu pārvaldību. Būtu arī turpmāk jāievēro elastīguma un atkārtotas izmantošanas pamatprincipi, nevis jāuzliek papildu pienākumi dalībvalstīm.

4.1.1. Tiesības uz labu pārvaldību šajā gadījumā īsteno, elastīgi sniedzot iedzīvotājiem precīzu un konkrētu informāciju par noteiktajām prasībām dalībvalstīs, kurās viņi paredz dzīvot, sniegt pakalpojumus vai strādāt, kā arī par kompetentām iestādēm, kurās viņiem jāiesniedz pieteikumi. Sistēma arī netieši sniegs informāciju par valstīs esošiem nepamatotiem šķēršļiem, kas kavē efektīvi īstenot Kopienas tiesībās garantētās Kopienas brīvības, ļaujot Komisijai attiecīgi rīkoties.

4.2. Lai nodrošinātu iekšējā tirgus netraucētu darbību, dalībvalstu pārvaldes iestādēm ir cieši jāsadarbojas un jāsekmē savstarpējā uzticēšanās IMI, tādējādi jāveicina pārredzamība un laba pārvaldība. Lai nodrošinātu ciešu pārrobežu sadarbību starp dalībvalstu pārvaldes iestādēm, kas ir atbildīgas par vienotā tirgus jautājumiem, dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai nodrošinātu Komisijas izveidoto pārrobežu tīklu un elektronisko informācijas sistēmu, piemēram, IMI, labu darbību.

4.3. Lēmumā 2004/387/EK (IDABC) ir paredzēts precizēt shēmu, kas nosaka Viseiropas elektroniskās pārvaldības un infrastruktūras pakalpojumu darbības un uzturēšanas izmaksu taisnīgu sadalījumu starp Kopienas un dalībvalstīm (7. panta 3. punkts). Tādēļ dalībvalstu iestādēm jāveic nepieciešamās investīcijas, lai nodrošinātu IMI pienācīgu darbību. Tā kā tā ir kopīga kompetence un līdz ar to kopīga atbildība, EESK uzskata, ka arī dalībvalstīm būtu jāpieliek papildu pūles.

4.4. Lai reāli ieviestu sistēmu, ir jānostiprina administratīvā sadarbība starp dalībvalstu iestādēm un Komisiju. Nākotnē būtu jāpaplašina IMI piemērošanas joma, kas pašlaik attiecas uz Direktīvu par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu un Direktīvu par pakalpojumiem iekšējā tirgū.

4.4.1. Lai nodrošinātu administratīvo sadarbību, ar Lēmumu 2008/49/CE ir izveidota informācijas apmaiņas un apstrādes sistēma; ņemot vērā informācijas jutību, tās apstrādi veic dažādas

administratīvās vienības, katra no tām pārvalda konkrētu informācijas daļu. Tādējādi līdztekus Komisijai IMI sistēmā iesaistās šādi valsts dalībnieki: pirmkārt, sistēmas koordinators, un, otrkārt, sistēmas lietotāji; sistēmas lietotājus kontrolē valsts iestāde vai koordinators; IMI lietotājus nosaka, pamatojoties uz dažādām funkcijām: pieprasījuma apstrādātājs, piešķirējs, uzraudzītājs un lokālais datu administrators.

4.4.2. Minētā administratīvās sadarbības sistēma obligāti jāaskaņo ar administratīvo sadarbības sistēmu, kas paredzēta direktīvās, uz kurām tā attieksies, t.i., informācijas apmaiņas mehānismiem un valsts iestādēm, kas šim nolūkam ieceltas Pakalpojumu direktīvā un Direktīvā par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu. Šajā ziņā būs jāizvērtē iespējamās tiesās vai netiesās attiecības starp IMI sistēmas lietotājiem un valsts iestādēm, kas ieceltas saskaņā ar minētajām direktīvām, it īpaši tām, kas tieši vai netieši skar iekšējo tirgu.

4.4.3. Lai nodrošinātu koordināciju ar IMI, būtu lietderīgi ietvert šādus Pakalpojumu direktīvas aspektus:

- a) jēdziena “kompetenta iestāde” plaša definīcija (4. pants);
- b) vienotu kontaktpunktu (6. pants) un sadarbības punktu (28. punkts) izveide;
- c) labi saskaņotu atļauju izsniegšanas procedūru izveide un saziņa ar pieteikumu iesniedzējiem (13. pants);
- d) brīdinājuma mehānismu izveide (32. pants), kā rezultātā var izveidot Eiropas dalībvalstu iestāžu tīklu.

4.4.4. Visbeidzot, attiecībā uz Direktīvu par profesionālās kvalifikācijas atzīšanu būtu lietderīgi iekļaut šādus sadarbības mehānismus:

- a) sīki izstrādāta “kompetentas iestādes” definīcija un profesionālo organizāciju izsniegto profesionālas kvalifikācijas sertifikātu salīdzināšana (3. pants);
- b) dalībvalstu administratīvā sadarbība, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanas brīvību (8. pants);
- c) profesionālo kvalifikāciju savstarpējas atzīšanas procedūras saskaņošana (51. pants);
- d) konkrēta administratīvās sadarbības sistēma, kurā ir precizēti noteikumi par informācijas apmaiņu attiecībā uz disciplināriem pasākumiem un krimināltiesiskām sankcijām, kompetento iestāžu saraksts un minēto iestāžu darbības koordinators (56. pants), un, visbeidzot, ir paredzēts dalībvalstīs izveidot kontaktpunktus, kuru uzdevums ir sniegt konkrētu informāciju, lai varētu piemērot Direktīvu (57. pants).

(6) OV L 176, 7.7.2009., 17. lpp.

4.4.5. Komiteja uzskata, ka, drīzumā un nekavējoties ieviešot IMI sistēmu, būs jāiekļauj sociālie aspekti (apdrošināšanas periods, pensijas tiesības utt.), kas attiecas uz pirmajā posmā aplūkotajām jomām. Minētā pieeja ne tikai atbilst Komitejas parastajai politiskajai nostājai, bet to nosaka arī tiesā un nepieciešamā saikne starp ekonomiskajiem un sociālajiem aspektiem profesionālajā darbībā un nodarbinātībā.

4.4.6. Komiteja ir vairākkārt uzsvērusi minēto saikni; piemēram, nesen izstrādātajā atzinumā (14.01.2009.) par tematu "Iekšējā tirgus sociālā un vides dimensija" (7) Komiteja ir norādījusi, ka Eiropas iestādēm jāapsver gan tirgus likumīgās intereses, gan ekonomisko brīvību atbilstība regulējumam, lai to īstenošanā netiktu pārkāptas sociālās tiesības, kas paredzētas Eiropas Savienības tiesību aktos, starptautiskajos darba standartos un dalībvalstu tiesību aktos, tostarp tiesības uz koplīgumu apspriešanu, noslēgšanu un izpildi.

4.4.7. Komiteja jo īpaši ir atbalstījusi saskaņošanas pasākumus šajā jomā, piemēram, sociālā nodrošinājuma sistēmas koordinēšanu un pensiju "pārnesamības" iniciatīvas (8).

4.5. EESK atzinīgi vērtē vēlmi efektīvi piemērot visus Kopienas tiesību aktus, pilnībā izmantot iekšējā tirgus potenciālu un veikt pasākumus, lai nodrošinātu kompetento iestāžu apmācību un informēšanu.

4.6. Lai pastiprinātu administratīvo sadarbību, pirmkārt, ir jākonsolidē IMI darbība un organizācijas, kas darbojas tās darbības nodrošināšanā, un, otrkārt, EESK un organizētas pilsoniskās sabiedrības organizācijām būtu jāuzņemas svarīga loma, jo īpaši organizējot informācijas kampaņas par IMI sistēmas pastāvēšanu un tās svarīgo nozīmi iekšējā tirgus darbībā.

4.7. EESK uzskata, ka, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta saistībā ar IMI sistēmas darbību un Kopienas tiesību aktu izstrādes procesu, būs iespējams noteikt vispārējus principus, lai nākotnē

varētu izstrādāt pilnīgāku un detalizētāku regulējumu par administratīvu sadarbību Kopienas līmenī, pieņemot regulu par vispārīgākiem aspektiem.

4.8. Tādējādi IMI ir pirmais posms minētajā procesā: tā racionalizēs gan dalībvalstu administratīvās sadarbības sistēmas, gan sadarbības sistēmas starp dalībvalstīm un Komisiju jomās, kuru pamatā ir savstarpējā atzišana un nediskriminācijas princips, kam ir būtiska nozīme iekšējā tirgus darbībā. Vienlaikus ir nodrošināta personas datu aizsardzība, kas ir Eiropas Savienības pilsoņiem būtisks jautājums, jo, pateicoties Komisijas darbībai minētajā jomā, visiem IMI sistēmas pārvaldībā iesaistītajiem dalībniekiem ir precīzi noteikti pienākumi.

4.9. Visbeidzot, ņemot vērā IMI sistēmas ietekmi uz personas datu aizsardzību, ir lietderīgi norādīt uz nesen publicētajiem ģenerāldoktora *Ruiz-Jarabo Colomer* (9) secinājumiem, kuros viņš interpretē dažus tiesību aktu noteikumus, kas veido minēto sistēmu un ir pilnībā piemērojami šajā kontekstā. Minēto interpretāciju ir apstiprinājusi Eiropas Kopienas Tiesa 2009. gada 7. maija spriedumā attiecībā uz pienākumu garantēt saņēmējiem vai saņēmēju grupām piekļuves tiesības ne tikai pašlaik, bet arī agrāk sniegtajai informācijai, un informācijas uzglabāšanas termiņa noteikšanu, saglabājot līdzsvaru starp attiecīgās personas interesēm aizsargāt privātumu un slogu, kuru par datu apstrādi atbildīgajai personai uzliek pienākums uzglabāt attiecīgo informāciju.

4.10. Interpretācija konkrēti attiecas uz divām atšķirīgām tiesībām, kas paredzētas Direktīvā 95/46 un kuras regulē tā, ka vienu tiesību īstenošana (tiesības izdzēst datus viena gada laikā) var kavēt otro tiesību (ieinteresētās personas tiesības piekļūt datu apstrādei) īstenošanu: izdzēšot datus saskaņā ar Direktīvu 95/46, vairs nav iespējams nodrošināt piekļuves tiesības, jo nevar prasīt informāciju, kas vairs neeksistē. Šķiet, ir saprātīgi pieņemt ģenerāldoktora un Tiesas interpretāciju, lai nodrošinātu abu Kopienas tiesībās paredzēto tiesību līdzāspastāvēšanu un īstenošanu: saskaņā ar minēto interpretāciju ieinteresētā persona jāinformē par datu pārņemšanu, tostarp par datu saņēmēju, kā arī par to, ka tiesības piekļūt datiem ir piešķirtas uz vienu gadu, ka pēc tam tie tiek izdzēsti un līdz ar to tie vairs nebūs pieejami.

Briselē, 2009. gada 5. novembrī

Eiropas
Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētājs
Mario SEPI

(7) OV C 182, 4.8.2009., 1. lpp.

(8) OV C 228, 22.9.2009.

(9) 2008. gada 22. decembra secinājumi, lieta C-553/07.